

φυσιολογικούς νόμους. Ἄ θελήσουμε νὰ στενοχωρήσουμε ἀφοῦς τοὺς νόμους, τότες ἡ ζωὴ τοῦ ὀργανισμοῦ ἀφοῦ μαραίνεται καί, ἡ δὲ σδύση, ζεῖ ἀρρωστιακά. Καί οἱ καθαρεβουσιάνοι προγονολάτρεις τί ἄλλο κάμανε παρὰ μιὰ προσπάθεια νὰ πνίξουνε τὴ ζωὴ, στενοχωρώντας τὴ μὲ λογῆς λογῆς προγονολατρικά σαβανώματα; Ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς θέλησε ὁ Τανταλίδης νὰ τὸ χωρέσῃ στὸ κεφάλι τοὺς πῶς τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας κρίθηκε πολὺ ἐπιπόλαια ἀπὸ τοὺς δασκάλους, γιὰ τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν μπορεῖ νὰ ξεταπτεῖ ἀπὸ κοντοφούσηδες, ἐστῶντας που εἶναι ριζωμένο πολὺ βαθειά, πὶο βαθειά 'πὸ τὰ ριχὰ σκαψίματα τῶν δασκάλων τῶν Ἑλληνικῶν, ὅταν πασάζουσε νὰ ξεθαύσουν πεθαμένους λέξεις, πεθαμένα τυπικά. Οἱ δασκάλοι, δηλ. οἱ λογιώτατοι, θελήσανε νὰ στῆσουν ἐλόρθα τὰ σκέλεθρα τῶν προγόνων καὶ ντύνοντάς τας μὲ κακοραμένα φράκκα, νὰ φαντάζουσε πλάϊ σὲ δάφτα γιὰ τιμημένοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων. Καί τὴ ζωὴ, ὡ λογιώτατοι, τὴ ζωὴ, μ' ὅλα τὰ πλούτια ποὺ ἔχει, τὴ ζωὴ, τὴ ζωὴ δὲν τήνε βλέπετε, δὲν τήνε ζεῖτε; Δίνοντας ὁ Τανταλίδης ἕναν καθαρὸ καὶ λιγδολογὸν ὄρισμὸ τῆς Γλωσσολογίας, ἀνάφερε τέσσερις γενικώτατες ἀλήθειες. Ἡ πρώτη πῶς ὅσο προχωρεῖ καὶ ξετυλίγεται μιὰ γλώσσα τόσο γίνεται πὶο τέλεια, μὲ πὶο τέλειον μηχανισμό, μ' εὐκολώτερη μεταχείριση γιὰ περισσότερη δουλειά. Ἀπὸ τὸ δείχνουν ὅλες οἱ νεώτερες γλώσσες. Ἡ δεύτερη πῶς μιὰ γλώσσα ποὺ ζεῖ ἀλλάζει μέρα μὲ μέρα καὶ ἡ ἀλλαγὴ ἀπὸ φανερώναται ἑξάστερα στοὺς τύπους, στὴ φωνολογία τῆς. Ἡ τρίτη πῶς ἕνας γλωσσικός τύπος, μιὰ καὶ ἄλλαξε στὸ στόμα τοῦ λαοῦ, δὲν ξανάρχεται στὴ ζωὴ. Ἡ τέταρτη πῶς οἱ λαοὶ, γιὰ νὰ σημαδέψουν μιὰ καινούρια ἰδέα, ἢ φτιάχνουν καινούρια λέξη, ταιριάζοντάς τινε μὲ τὸ δικό τους γλωσσικὸ σκέδιο, ἢ παίρνουνε τὴν ἀρχαία, μπορεῖ καὶ ξένη, ἀνάλογη λέξη, χύνοντάς τινε σὲ δικό τους καλούπι, δίνοντάς τῆς ζωὴ. Μὲ πολλὴ προσοχὴ καὶ τέχνη προχώρησε ὁ Τανταλίδης γιὰ νὰ δώσῃ στοὺς ἀκουστάδες του νὰ καταλάβουν τί πράγμα εἶναι τὸ Γλωσσικὸ Αἶσθημα καὶ πῶς ἀπὸ εἶναι ποὺ ὁδηγᾷ τὸ λαὸ στὸ φτιάσιμο ἢ στὸ πλούτισμα τῆς γλώσσας του. Κι ὁ συγγραφέας ποὺ δουλεύει κρατῶντας παραμερίζε τὸ γλωσσικὸ αἶσθημα τῆς φυλῆς του, δὲ θὰ νοιώσῃ ποτές του τὸ γλυκὸ φιλὶ τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς, γιὰτί δὲ θὰ τῆς εἶναι τίποτις, θὰ τῆς εἶναι, βέβαια, ὀχτρός. Ὀχτροὶ σταθήκαν οἱ λόγιοι ἐκεῖνοι, που, ὅταν τὸ ἔθνος ξανάσανε ἀπὸ τὴν

τούρκικη σκλαβιά, φέρανε στὴ Ρωμιόσυνὴ τὴ γλωσσικὴ σκλαβιά. Κι ὅλα τοῦτα μᾶς τὰ φταίει ὁ ἀρρωστιακὸς προγονισμός. Γιὰ νὰ δείξῃ ὁ Τανταλίδης πῶς ἡ καθαρίδουσα δὲν εἶναι γλώσσα τῆς καρδίας μας, διάβασε μεταφρασμένο ἀπὸ τὸ Ραγκαβῆ τὸ ἐπεισόδιο τῆς Φραντζέσκας, στὴν «Κόλαση» τοῦ Ντάντε. Ἐνας καθαρεβουσιάνος δὲ βρέθηκε νὰ χεροκροτήσῃ. Παγωνιά. Τὸ ἴδιο κομμάτι τὸ διάβασε μεταφρασμένο ἀπὸ τὸ Ζουρρέ. Ὅλες οἱ κυρίες συγκινηθήκανε ἀκούγοντάς το, καὶ ὅλοι—ἑξήχωρα δυὸ ἢ τρεῖς—τὸ χεροκροτήσανε στὸ τέλος. Τὸ ἴδιο καὶ γιὰ μερικά ποιήματα τοῦ Κρυσταλλῆ, τοῦ Ἑρμοῦ, τοῦ Παλαμά κ. ἄ. Κατόπιν διάβασε ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὴν Ἀγάπη τοῦ Ταξιδοῦ. Ὅλοι τάφτια τους τέσσερα. Πολλοὶ συνεπαρθήκανε. Τὰ χεροκροτήματα βροχή.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἡ Ἀλήθεια νίκησε τὸ Ψέμα. Κι ὁ Τανταλίδης τραβήξε ἴσια, παλληκαρίσια, μὰ καὶ γνωστικά, γιὰ νὰ πῇ στὸ τέλος πῶς δὲν πρέπει νὰ μᾶς λογαριάζουσε γιὰ προδότες καὶ γι' ἀντεθνικούς. Ἐμεῖς τὴν πονοῦμε τὴν Πατρίδα, τὸ ἀγαπῶμε τὸ ἔθνος, γιὰτί εἴμαστε σπλάχνα του, γιὰτί μιλοῦμε ρωμαίικα. Ἀπὸ τὸ νὰ θέλε νὰ πῇ. Κι ἡ δὲν τὸ εἶπε, πολλοὶ τὸ νοιώσανε.

Λυποῦμαι, «Νουμά» μου, ποὺ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ σοὺ γράφω δὲν τᾶχω πρόχερα στὸ κεφάλι μου τὰ ἴσα εἶπε ὁ Τανταλίδης. Μπορεῖ, μάλιστα, ἀπὸ τὰ λίγα ποὺ θυμοῦμαι, καὶ ποὺ προφταίνω νὰ σοὺ γράψω στὸ λίγο καιρὸ ποὺ μοὺ περισσεύει ἀπὸ τὴ δουλειά μου, νὰ μὴ σοὺ τὰ γράψω καὶ πολὺ περισσότερα. Σ' ἀπὸ σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συμπαθήσης, γιὰτί φταίει καὶ ὁ Τανταλίδης λιγάκι. Φταίει, γιὰτί δὲν ἔκαμε τὴν ἐμιλία του σὲ ἀγνὴ δημοτικὴ, ἐστῶντας ποὺ εἶχε νὰ κάμῃ τὸ πῶτερο μὲ καθαρεβουσιάνους ἀκουστάδες. Κ' ἔπρεπε νὰ τοὺς μιλήσῃ σὲ μιστὴ γλώσσα, καθὼς μοὺ εἶπε, γιὰ νὰ μπορέσῃ, μιὰ ποὺ τοῦτοι βρίσκονται σὲ μιὰ γλωσσικὴ παραίστησι, νὰ τοὺς χωρέσῃ στὸ νοῦ τους τίς ἀλήθειες ποὺ φέρνουνε ὁλόισα στὸ ρωμαίικο γλωσσικὸ αἶσθημα. Γιὰ νὰ φέρῃ κανεῖς τοὺς παραστρατισμένους στὸν ἴσιο δρόμο, πρέπει νὰ περπατήσῃ μαζί τους καὶ στὸ στραδὸ τὸ δρόμο λιγάκι.

Τὸ βέβαιον εἶναι πῶς ξεχνᾷ κανεῖς, ὅτα βλέπει πῶς μέσα στὴν Πόλιν τὴ δασκλικοκυριμένη γίνεται τόσο γερὴ δουλειά γιὰ τὴν ἰδέα.

Γι' ἀπὸ καὶ γιὰ σοὺ στέλνω τὸ γράμμα μου ἀπὸ τὸ, ξέροντας καλὰ πῶς θὰ σὲ κάμω νὰ χαρῆς. Σὰ

θὲς πέρασε τὸ γράμμα μου στὸ «Νουμά», γιὰ νὰ παρακινήθουνε καὶ ἄλλοι πολεμιστάδες τῆς Ἰδέας ἀλλοῦ νὰ κάμουνε κείνο ποὺ ἔκαμε ὁ Τανταλίδης σὲ μᾶς ἐδῶ. Ἔτσι θὰ προκόψουμε. Τάξοντάς σου πῶς θὰ σοὺ γράφω πάντα γιὰ κάθε πολιτικὸ γλωσσικὸ καβγά

Σὲ φιλῶ

ὁ παλιός σου φίλος
ΑΚΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Ο ΔΡΟΜΟΣ

Κι ἂ μὴ παύσεις, βασιλιά.
Βγάινω βαγὶ καὶ δάφνη.
ΣΟΛΩΜΟΣ

Σκοτεινὸς καὶ ἀλυνόουδιστος εἶμαι καὶ ἡλιοφθνημένος καὶ καρτερῶ σε νὰ διαβῆς νὰ μὲ δροσορρατίσεις καὶ καρτερῶ σε νὰ διαβῆς φῶς καὶ ἀνδία νὰ μοὶ δώσεις. Μάρισα ἐσὺ, τῷ λουλουδιῷ γλυκὴ ἀδερφοῦλα, βέρουσι Κάθε Καλοῦ καὶ Ἀερμονικοῦ καὶ Τίμιου καὶ Μεγάλου.

Ἡ μέρα διάβηκε καὶ ἐστὶ δὲ διάβηκες ἀκόμα. Συγώνει ἡ νύχτα—μὲ ἐσὺ τὴ νύχτα μέρα κάνεις καὶ ὅτε διαβῆς χαρὰ σκροπῆς, ζωὴ σκροπῆς, ἐλπίδα, κάθε καλοῦδι τῆς ψυχῆς, κάθε ἀνθὸ τῆς νύκτος.

Ὁ ἀγαπημένος δρόμος σου σὲ καρτερῶ...ὦ, νὰ 'σαι! Πάτα με, βροχολιγερή, πάτα με, ἀλαφροπόδα, τὸ πάτημά σου εἶναι ζωὴ, γιορτὴ τὸ ἡσκιωμά σου. Πάσεις με καὶ ἀνασταίνονται, ἡσκιώνεις με καὶ ζῶω, διαμάντι ἡ πέτρα γίνεται, ὁ δρόμος περὶβόλι, τὰ βαλτοῦρια ἀνθρώπου καὶ οἱ καρδιὲς πτερώνουν. Παύσια, 15.4.07.

ΙΣΙΟΝΑΣ

Ο ΑΘΑΝΑΤΟΣ ΑΡΡΩΣΤΟΣ

Μιὰ φορὰ κ' εἶναι καιρὸ ἀπ' τὴν πολλὴ τὴν κοῦρη καὶ τίς πολλὰς κατὰχρησες ἀρρώστιας σοβαρὰ ἡ Ἀθάνατος κ' ἔπεσε στὸ στρώμα. Τὸ μυαλὸ τοῦ σκετείνιασε, τὰ νῆτρα του ἀδυνατήσανε φοβερά, πιάστηκε ἡ γλώσσα του, βρυχνοῦσε ἡ ἀκούη του, θαμπώθηκε ἡ ὄραση του, τὸν τρώγανε φριχτοὶ πόνοι, ἀνοίξανε ἀπᾶνцу του βρώμικες πληγὲς γεμάτες ἀπὸ ἔμπυο, τὸ σῶμα του μαράθηκε καὶ ἔπεσε σὰν τὸ ἔλατο, ποὺ τοῦφαγε τὴ ρίζα τοῦ χρόνου τὸ παρῆκε....

Μυριστήκανε τὴν ἀρρώστια τοῦ ἀθανάτου κατὶ γερωνικά ὄνεια, ὀνομαστοὶ προφασόροι, ξακουσμένοι γιατροὶ καὶ μαζωχτήκανε κοπάδια γύρω στὴν κλίνη, ποὺ τοὺς τραβούσε τοῦ μπόλικου παρὰ καὶ τῶν ἐπισήμων θέσεων ἡ μαγεία. Φίλοι καὶ συγγενοὶ ἀπὸ

ΨΥΧΑΡΙΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ *

Ὁ Ἀντρέας ἔχει μόνο ποὺ πρόσχε στὴ δουλειά, μὰ καὶ τὴν ἀγαποῦσε. Ὅσο μάλιστα πὶο προσεχτικός ἔπρεπε νὰ εἶναι, τόσο καὶ τοῦ ἄρεζε παραπάνω. Ἀκολουθοῦσε καὶ πάλε κατὶ περίεργον στὴν ψυχὴ του. Θυμότανε τὴν Ὀλία. Ἡ Ὀλία, σὰν πέθανε, δὲν ἔπαθε τίποτα ποὺ νὰ μοιάζῃ μὲ τὴν ἀρρώστια τῆς Κατινούλας, μόνο που εἶτανε θανάσιμος καὶ οἱ δυὸ ἀρρώστιας. Νὰ ὅμως ποὺ ὕστερις ἀπὸ τὸ χειρουργημὰ τοῦ Μπ...., λίγο λίγο, γλύτωνε τὸ κορίτσι ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ Χάρου, καὶ πειδῆ ὁ Ἀντρέας δὲ βρέθηκε κοντὰ στὴν Ὀλία τοῦ τοῦ μήνα ἐκείνου τὸν καταραμένονε ὅπου κρίθηκε τὸ πάθος τῆς τελειωτικῆς, ἐπειδὴ τὴν ἀρρώστια τῆς μὲ τὰ μάτια του δὲν τὴν εἶδε, μπορούσε τώρα νὰ πλανιέται μὲ τὸ νοῦ του καὶ νὰ νομίζῃ, πῶς ὁ τι ἔκανε γιὰ τὴν

Κατινούλα, τόκανε συνάμα καὶ γιὰ τὴν Ὀλία, πῶς τὴ γλύτωνε δηλαδὴ καὶ δάφνη. Γιὰ τοῦτο, ἡ φροντίδα του γιὰ τὰ ἐργαλεία ἢ τὸ τραπεζάκι του, ἢ πὶο ἀσήμεντη περιποίηση γιὰ τὴν ἀρρώστη, τοῦ φαινότανε πράγματα τόσο καὶ τόσο σημαντικά, τάφωσιωνότανε τόσο καὶ τόσο. Χαρὰ τὸν περικούσανε τὰ καθήκοντα, γιὰτί καθαφτὸ ἀνησυχία δὲν εἶχε καμὴ τῶρα καὶ ἔβλεπε μὲ συνείδηση γαληνέμένη, πῶς ἀπὸ τὴν τοῦλαγιστο τὴ φορὰ τοῦ πετύχαινε τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας. Λοιπὸν ὁ Ἀντρέας, προθυμὸς καὶ γελαστός, μεθοδικὸς καὶ δραστήριος, πρόφτανε τίς χίλιες δουλειὲς ποὺ λές καὶ δίνονται καταπάνω σου στὸ Παρίσι, τὸν Ἀντ Δημήτρη, ἄμα γυρίσης ἀπὸ τὴν ἐξοχή. Ἐκείνη μάλιστα τὴ χρονιά, εἶχε κάμποσα τρεξίματα καὶ κάμποσους μεπαλάδες γιὰ ἕναν ἀνιψιὸ τῆς Ἄννας ἢ πὶο σωστά γιὰ τὸν ἄντρα τῆς Λίτσας, τῆς ἀνιψιάς τῆς, ποὺ ἔβλεπε ἴσια ἴσια καὶ οἱ δυὸ μουσαφίρηδες τὸ καλοκαίρι στὸ Χαμονοκόρφι, προτοῦ πάη στὸ Μπ.... ὁ Ἀντρέας μὲ τὴν Κατινούλα. Ὑπάρλληλος ὁ νέος; Στέφανος Λινάρδος τὸ νομά του, καὶ γιὰ λόγους θρησκευτικοπολιτικούς γυρῆκανε νὰ τὸν πάφουνε ἀπὸ τὴν περσία του. Ἐνεργούσε ὁ Ἀντρέας καὶ γι' ἀπὸ τὸν καὶ γιὰ κατὶ ἄλλους φίλους του, ἐπειδὴ τὸν ξέρανε βοηθητικὸ καὶ

γενναῖο καὶ κολνούσανε ὅλοι. Διῶρθανε συνάμα καὶ μελέτες ποὺ τοῦ ἀπτελειώσανε μερικοὶ τοῦ μαθητάδες στὶς δικαιοσύνης ἐτοιμάζε τώρα καὶ τὰ μαθηματὰ του γιὰ τὸ χειμῶνα, ποὺ ἀρχίζανε τοῦ Χριστοῦ δουλειὲς καὶ γιὰ τὸν ἐκφύ του στὸ λαμπρὸ τοῦ τοῦ ἐργαστήρι, γέμιζε τὸ κεφάλι του καινούριες ἰδέες μὲρ καὶ τὴ μέρα. Χρυσοπερνοῦσε.

Χρυσοπερνοῦντας μὲς τὰ βιβλία του καὶ τὴν ἐργασία του, ὁ καὶ Ἀντρέας πρόσμενε ἡσυχὰ τὴν τελικὴ ἀναρρώση τῆς Κατινούλας, δηλαδὴ τὸ κλείσιμο τῆς πληγῆς. Τὰ μικρὰ τῆς τὰ ντέρντια, κατὶ πόνοιν. κάποιαν ἀδυναμία, τὰ πόδινα ὅλα, μὰζι μὲ τὸ γιατρό, στὴν πληγὴ, τᾶφερνε ὅλα ἡ πληγὴ ποὺ δὲ σφαλνοῦσε. Μὰ ἡ Κατινούλα στὴν ὑγεία τῆς καλὰ. Ὁρεξὴ ἀξιολόγη. Βάσταζε ἡ ὄρεξὴ ἐκείνη τοῦ Μπ.... ἀλάκαιρο μὴνα στὸ Παρίσι, τὸν Ἀντ Δημήτρη, ἔπεσε λιγάκι τὸ Σποριά, πᾶει νὰ πῇ πῶς ἔτρωγε ὅπως τρώγανε καὶ οἱ ἄλλοι σπιτί. κάμπια καὶ δίχως ὑπερβολή. Πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι, τὴν κατέβαζε ὁ Ἀντρέας, βαστώντας τὴν ἀπὸ τὸ μπρατσό, γιὰτί μόνον τῆς δὲν κατέβαινε ἀκόμη, στὸ πρῶτο πάτωμα, στὴν κρεβατοκάμαρά του, νὰ θαρρῇ τάχα πῶς συγυρίζει καὶ πάλε τὴν κάμαρα τοῦ ἀφέντη, ξεσκουπίζοντας ἕνα δυὸ πρᾶματα καὶ στὸ τρα-

* Ἡ ἀρχὴ τοῦ στοῦ 228 φύλλο.

σανε τον ἄρρωστο στὸν ἔλεο τῶ γιαντρῶνε γιατί χάσανε κάθε ἐλπίδα γιὰ τὴ θεραπεία του. Μερικοὶ νέοι γιατροὶ ἀπ' τὴ γεννιὰ τοῦ ἄρρωστου, ρέβγοντας τὴν ἔχτρα καὶ τὸ μῖσος τῶ γερο-τσαρλατάνω συναδέρφω τους ἐφύγανε στ' ἀντικρινὸ βουνό. Κι ἀπ' ἐκεῖ, ζώντες σὲ καθαρὴ κι ἀμόλυντη ἀτμοσφαιρὰ, καρφώσανε τὰ μάτια τους σὲ γαλανοὺς κι ἀπέραντους ὁρίζοντες, πέρα πολὺ μακριὰ στὴ χώρα τῶν ἐφτυχισμένων ἀθανάτῶ που θὰν τοὺς μαρτυροῦσαν τῆς ἀστένειας τὰ βάσανα.

Μνήσκοντας μόνοι μὲ τὸν ἄρρωστο οἱ τρανοὶ μας οἱ προφασόροι, κάνανε συβούλιο καὶ λένε : Γιατί νὰ γιατρέψουμε τὸν ἄρρωστο ; Τί θὰ κερδίσουμε ; τὸ πολὺ πολὺ θὰ μᾶς πλερώσῃ πλουτισιπάρωγα γιὰ τὴ βίζιτα, θὰ μᾶς πῇ ἓνα ἀθάνατο ἐφαριστῶ, ποὺ δὲ γιομίζει κοιλιά—μπορεῖ νὰ μᾶς στῇσι κ' ἓνα ἀδριάντα ὕστερις ἀφοῦ πεθάνουμε. "Οχι ! ὅσο ἔχουμε τὸν ἄρρωστο στὰ χέρια μας πρέπει νὰ φροντίσουμε νὰ τόνε κάμουμε χειρότερα ποὺ νὰ μὴ μπορέσει νὰ σταθεῖ αἰῶνες στὰ πόδια του τοῦ ἀφαίρουμα κατ' ἀφτόνε τὸν τρόπο τὸ βίος του, τοῦ κλέβουμε τὸ χρῆμα του, φιλάνουμε τὰ παλατάκια μας, σὰ μικροὶ ἄνθρωποι ποὺ εἴμαστε, ἀποθηκίζουμε στίς Τράπεζες τίς χιλιάδες καὶ τὰ ἑκατομμύρια του γιὰ τὰ παιδιὰ μας καὶ τὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶνε μας. Κι ὅτα δὲν τοῦ ἀπομείνῃ τίποτις, τὸν ἀφίνουμε τὸν ἀθάνατό μας στὴν τύχη του κι ἀρχίζουμε νὰ τραγαλίζουμε μὲ εἰρήνη κ' ἡσυχία κείνα ποὺ τοῦ πήραμε.

Κι ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργο. Τριγυρίζανε τὸν ἄρρωστο οἱ σατανάδες, τόνε χιλιέβανε, τόνε κίλα κέβανε, γλείφανε τίς βρώμικες πληγές του, τοῦ θυμίζανε τὰ περασμένα, τοῦ βεβαιώνανε πὺς ἡ ἀρρώστια του εἶναι πολὺ λαφριά καὶ πὺς γλήγορα θὰ γιατρεφτεῖ, φταίνει νὰ μὴ βλέπει τί γίνεται γύρω του καὶ νὰ πάρει τὰ γιατρικά που θὰ τοῦ συστήσουνε. Οἱ σατανάδες ἐφίβρανε κατὶ καταχτόνια πιστὰ καὶ γάπια ποὺ τρατάρανε νύχτα μέρα στὸν ἄρρωστο καὶ γιὰ τὰ δ-ποῖα κείνος τοὺς διώρισε σὲ μεγάλες θέσεις καὶ τοὺς ἐπῆρσε νὰ διακονεῖν ὅλη τὴν περιουσίαν του.

Τὰ γιατρικά τους μεθύσανε τὸν ἄρρωστο. Νύχτα καὶ μέρα παραμιλοῦσε, πιστέβει πὺς γιατρέφτηκε ὁλότελα καὶ πὺς ἔγινε ὁ Ἀρχιεὺς Ἀθάνατος. Τὸ δ-νειρο τοῦ παλιοῦ τοῦ μεγαλείου περνοῦσε μπροστὰ ἀπ' τὰ μάτια του τὰ κλειστὰ ὡς ἀν πραγματικότη, μιλοῦσε ἄλλ' ἄντ' ἄλλων σὲ γλώσσα κορακίστικη, ἐσφιγγε τίς γροθιές του, φοβέριζε τὸν κόσμον ποὺ δὲν ὀλεπει—γιατὶ τοῦ δέσκανε οἱ ἀθεόφρονες γιατροὶ του

τὰ μάτια—μὲ τίς σαῖτες του πολέμησε τὰ κανόνια, μὲ τίς ψωροβάρκες του τὰ θωρηχτά !...

Ἀμα ὅμως ἔπαθε ἡ δύναμη τοῦ σατανικοῦ τοῦ πιοτοῦ ἀλλοίμονο ! Ἐκνάπεφε ὁ καημένος ὁ ἀθάνατος στὸ στῶμα κ' αἰστανότανε τὸν ἐαφτό του χειρότερα παρὰ ἄλλοτε. Οἱ πληγές του βρωμοῦσανε πῖοτερο, ἡ ψώρα ποὺ τὸν ἔτρωγε περίσσεβε, τὸ μυαλό του σκοτιζότανε κ' ἔβγαζε φωνὲς ἀπελπιστικές. Τοὺς ἔδωχανε τοὺς ἀτιμούς τοὺς γιατροὺς, ζητοῦσε ἄλλους. Παρουσιάζονταν πάλαι οἱ ἴδιοι μὲ ἄλλες μάσκες. Ἀλλάζανε πάλαι τὰ χρώματα τοῦ σατανικοῦ πιοτοῦ, περίσσεβε ἡ μεθυσιτική του δύναμη. Τὰ ἔ-δια κι ἀκόμα χειρότερα. Ἀφτὴ τὴ στιγμή ὁ ἄρρωστος στραβωμένος ἀπ' τὴ δύναμη τοῦ γιατρικοῦ κεί-ται ἑαπλωμένος φαρδὺς πλατὺς. Μιά βρῶμα, ποὺ μπορεῖ νὰ θανατώσει κάθε ἄνθρωπο, ἑαπλώνεται γύρω του, ἐνῶ ἀφτός ὑπνωτισμένος παραληρεῖ γιὰ περ-σμένα μεγαλεῖα, πετὰ στὴν κορυφὴ τοῦ Σινᾶ, ἀρπά-ζει τὰ Γεροσόλυμα, θρονιάζεται στὴν Πόλιν, κἀβει βουργάρικα κεφάλια, λειτουργά στὴν Ἀγία-Σοφία καὶ γίνεται κύριος ὅλης τῆς γῆς ! Οἱ ὀνομαστοὶ προ-φασόροι ἑακολουθῶνε τὰ ὄργια, κοκκαλίζουνε τὸν ἄρ-ρωστο, γλείφουνε τὸ ἔμπυο ἀπ' τίς πληγές του ! Καὶ ἐπειδὴ ἡ βρῶμα δὲ σκοτῶνει τὸν ἐαφτό της, οἱ προφασόροι ζοῦνε καὶ βασιλεύουνε. Μονάχα ἀναγκά-ζονται κάποτε κάποτε ν' ἀλλάξουνε τίς μάσκες τους καὶ τὰ χρώματα τοῦ γιατρικοῦ τους !...

Ποῦναι οἱ νέοι οἱ γιατροὶ, ποῦναι ἡ Νέα Γεννιὰ ποὺ βγῆκε καθάρη ἀπ' τὰ σπλάχνα τοῦ Ἀθάνατου ; Φυγαδεμένη ἀπ' τὸν ἐαφτό της, ἀπ' τὸ ὅλο της, ποὺ κρατᾶνε οἱ δῆμοι στὰ νύχια τους, πλανᾶται στὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ. Τὰ μάτια της ἔχοντας βυθισμέ-να ἐκεῖ πέρα στοὺς γαλάζιους κι ἡλιοφώτιστους ὁρί-ζοντες, ἀνασαίνοντα, ἐλῆφτερο καὶ μυρωδάτο ἀγέρα, γυρίζει κάπου κάπου κατὰ τὴ Φύτρα της, λογοσιά-νεται μὲ τοὺς σκτανάδες καὶ καλεῖ τὸν ἄρρωστο ἐ-κεῖ στὰ ψηλά. Τοῦ κάκου ! Τὸ κίθριο, τὸ λεφτό τραγουδοῦ της δὲ συγκινᾷ τὸν ἄρρωστο γιατί δὲν τὸ ἀκούει. δὲν τὸ νοιώθει. Οἱ τσαρλατάνοι, ποὺ τριγυρ-νᾶνε τὸν Ἀθάνατο, τοῦ συνεθίζανε τὴ βάρβαρη χον-τρή καὶ θορυβώδη μουσική ! Ἐσεῖς Νέα Γεννιὰ, ἀφί-στε τὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ ! Κατεβᾶτε στὸν ἄρρω-στο. Ζυγώστε κοντὰ του. Τραγουδεῖτε στὴ γλώσσα του κοντὰ στὸ ἀφτί του τὸ μαγικὸ τὸ Σκοπό ! Τὰ μάγια θὰ λυθῶνε ! Τὰ ὄρνια τῆς νύχτας τὰ βρω-μερὰ θὰ φύγουνε, ἐκεῖνοι ποὺ κρατοῦσανε τὸν Προ-μηθεὺ στὰ νύχια τους θ' ἀφκνιστοῦνε ἀπ' τῆς γῆς

τὸ πρόσωπο ! Ἐσεῖς τότε θὰ ἐνωθῆτε μὲ τὴ Φύτρα σας ! Ὁ ἄρρωστος θὰ ξαναγυρίσει στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μεγάλης Μητέρας κ' ἐλῆφτερος ἀπὸ κάθε πρό-ληψη ποὺ τοῦ φορτώσανε στὴ ράχη οἱ αἰῶνες, γλυ-τωμένος ἀπ' τὰ φαρμάκια τῶν ἀφτοχειροτονημένων γιατρῶ του, θὰ πεταχτεῖ στὰ πόδια του, θὰ μεγα-λώσει ὀλοένα καὶ θὰ μεταμορφωθεῖ σὲ ἀνίκητο γί-γαντα, ποὺ θ' ἀπλώσει τὰ στιβαρὰ τὰ χέρια του, γιὰ ν' ἀγκαλιάσει ὅλο τὸν κόσμον σὰν γκαρδιακὸ ἀ-δερφό του !

ΓΙΑΠΩΝΑΣ

ANGELUS

I

Στή" ἁγία σκιά τοῦ πατέρα μου.

Ἐπάτησα κ' ἐγὼ τὸ χῶμα ὅπου βλάστησαν κι' ἀνθοῦνε τὰ φωτολούλουδα βλων τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Εἰμαι σὲ θεοσκενική ἐκπαίδευση σὰν τὸν εὐλαβέστερο προσκυνητή. Ὅπου διαβαίνω κι ὅπου σταματῶ αἰσιάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ γονατίσω.

«Ὁ ἐπέρκαλε τότε κι' ἀφάνταστε, ὅπου δέχτηκες κίποτε γιὰ νὰ φιλοξενήσεις—ποῖός ἔξεραι γιὰ πόσον κρηθὸν ἀνέμα, —δλους τοὺς θεοὺς καὶ δλους τοὺς ἡ-ρωες τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, τῆς πατρίδας τῶν βλων καὶ τοῦ κανενός, δέξου με τὸν ταπεινὸν ἐμένα, ἐμέ-να τὸν οὐτιδανὸ, τὸν ἀπάτριδο, τὸν ἀλήτη καὶ πλάτη μὲ καλωσύνη καὶ μὲ στοργή.

«Σκόρπισέ μου τὸ φῶς, ποὺ διηρῶ μὲ τὴ δίψα ἐνός Ταυτάλου, σὶδ σκωπιδισμένο μου τοῦ καὶ δέϊξε μου τὴν πηγὴ τοῦ νεροῦ ποῦ ἀναγεῶνει τίς μαρ-μένες καὶ στεῖρες ζωές.

«Εἶχα τὴ δύναμη τοῦ πρωτόγονου μέσα μου κ' εἶχα τὴ σοφία τοῦ χωριάτη· εἶχα τοῦ βουντίσιου τὴ μουσική στὴν καρδιά μου καὶ τοῦ λογιῆτη τὰ δῶρα τὰ φυσικὰ καὶ κατέβηκα στὴν πολιτεία καὶ ταῖριαξα φλο-γέρες καὶ βιολιά, τραχιά καὶ πολυδύναμα καὶ μ' ἀκου-σαν στὴν ἀγορὰ καὶ μ' ἀναγέλασαν καὶ μοῦ συντρι-ψαν τὰ ὄργανα καὶ μὲ κνηνηθοῦν μὲ πέτρες καὶ μὲ κοτρώνια.

«Ἐπῆρα τὸ σπαργαμὸ γιὰ τὴν ἀγνωμοσύνη τους κι' ἀγκάλιασα τὴ φρίκη καὶ τὸ μαράζι κ' εἰμαι τὸ φύλλο τὸ σαρμένο σιτοῦς ἀνέμους κ' ἔχω ἀκόμα τὸν ἔλιγγο τοῦ ὀδοιπόρου ποὺ πέραςε τὸ γιοφύρι τῆς ἀ-βύσσου.

«Ἰώρα, τόνωσέ μου ἐσὶ. Ὁ Τόπε φιλόξενη πάν-

πεζακι. καὶ νὰ μὴν καθέται ἀπάνω σὰν τὸν κοῦκο. ἔνᾳ χολυσκάνη. Τῆς ἀνεβόλανε τὸ πρόγεμά της καὶ ἡ κίνηση κατῶ τῆς τροπέζας τὴ διασκεδάσε στὸ φαγί της. Μιὰν ἀπογεματινὴ. ἔτυχε νὰ λιγοθυμήτῃ καὶ χρειάστηκε νὰ τὴν πλαγιάσουνε μάνι μάνι. Πρώτη τοῦ Σποριᾶ. Φωνάζανε ἀμέσως τοῦ κ. Κουφί ἀπὸ τὸ Νοσοκομεῖο· ἔλειπε ἡρθε στὴ θέση του ἓνας φίλος του ἐσωτερικός, ἓνα παιδί, τὴν κοίταξε. Τί-ποτις. Ἀκολουθήσανε κατὶ τέτοια καὶ στὸ Μπ... δὲν εἶχε ἀκόμη ἀρκετὴ δύναμη καὶ κουραζότανε ση-κωμένη. μάλιστα σὰν περπατοῦσε. Ἡ ὥψη της ὅμως ὠραία, ζωντανὴ καὶ φρέσκια· τὴν ἔβλεπε καὶ δὲν τὸν νοιώθετε πὺς ἔβλεπε ἄρρωστη. Ὁ Ἀντρέας, γιὰ νὰ τῆς δώσῃ θάρρος, τίς ὁχτῶ τοῦ Σποριᾶ, τὴν πῆ-γε στὴν τροπέζα, στὴν ἀβλή, μιὰ στιμούλα καὶ στὸ ἐργαστήρι τῆς Ἀννας· τὴν ἀδρεκνή, τετάρτη, ἐννιά, τὴν πῆγε πῶ καὶ στὸ δικό του τὸ ἐργαστήρι. Δὲν πιστέβε τὰ μάτια της, ἡ καημένη, καὶ ζύγωσε τρεμάμενη στὴ βιβλιοθηκούλα τῆς Ὀλίας. Τὴν πα-ρασκεδῆ, ἔντεκα, μεγάλη χαρὰ ὕστερις ἀπὸ πέντε μῆνες ὀλοτέλη διακοπὴ, ἀδιαθέτησε ἑξαφνα τὸ κο-ρίτσι, σὰ νὰ μὴν εἶχε πάψει ποτὲ της. Ἀριστο ση-μάδι, καθὼς τὸ ζήτησε ὁ γιατρός. Ἀριστότερο, ποὺ τίς εἰκοσι τοῦ Σποριᾶ, κεραικὴ, βγῆκε πῶ καὶ ἡ

τρίτη μετὰ τὴν κλωστή. Στρατὶ στρατὶ, ἔπαίρ-νε ἡ Κατινούλα τὸν ἴσιο δρόμο.

Ἐνα πρῶμα μονάχη, ἴσως καὶ δυό, τοὺς βάζανε σὲ κάποια ορροντίδα, τὸν Ἀντρέα καὶ τὴν Ἀννα. Τὸ νερὸ ἔδειχνε πάντα λίγο ἔμπυο στὸν πάτο, του-λαχιστο σὰ θολωμένῃ ἐμοιάζει, κ' οἱ θερμοκρασίες πάλαι, ἀπὸ τίς δεκάξιν τοῦ Ἀη Δημήτρη, ποὺ ἀρχί-σε νὰ τίς ξεσηκῶνῃ ὁ κ. Κουφίς σὲ φύλλο χωριστό, ἴσα μὲ τίς δεκαπέντε τοῦ Σποριᾶ, ποὺ ἔπιασε νὰ τίς μελετήσῃ ὅλες μαζί ὁ Ἀντρέας, οἱ θερμοκρασίες ἔτσι κ' ἔτσι. Τὸ φύλλο ἔγραφε 39°2, τίς δεκάξιν τὸ βρά-δι· ἔπειτα ἑακολουθοῦσε πρῶ καὶ βραδὶ, ταχτικά, 37°—38°3, 38°5—39°5 (εἶτανε τὸ μερῶνυτο τοῦ λαμινاريوῦ), 37°1—39°, 36°9—37°4, 37°8—37°8, 37°2—38°1, 37°—37°9, 36°4—37°8, 36°5—37°7, 36°4—37°6, 36°1—37°4, 36°4—37°6, 36°4—37°4, 36°4—37°9, 36°4—37°7, 35°9—37°1, 36°4—37°7, 36°3—37°8, 36°7—37°3, 36°4—37°8, 36°7—37°7, 36°2—37°9, 36°5—37°6, 36°4—37°7, 36°9—37°4, 36°4—37°6, 37°4—37°6 (ἀδιαθεσία), 36°6—37°8, 37°1—37°9, 36°4—37°4. Γιὰ περισσότερη ἀσφάλεια, συλλογίστηκε ὁ Ἀντρέας, ἀπὸ τίς δεκαπέντε κι ὁμ-πρός, νὰ τὴ θερμομετρή ὁ ἴδιος, γιατί ἐνῶ κρατοῦσε

τὸ θερμομέτρο στὴν ἡμιακλή, κάποιες μιλοῦσε γε-λοῦσε τὸ κορίτσι μὲ τὸν κόσμον ποὺ πηγαινοερχότανε στὴν κἀκερὴ της. Βέβαιον εἶναι πὺς τὴν ἡσύχαζε κιόλας ἡ παρουσία του. Λοιπὸν ἀποφάσισε κάθε μέ-ρα στίς πέντε καὶ τριάντα πέντε τάπογαμα σωστά, νάνεβαινῃ, νὰ καθέται δέκα λεφτὰ σὲ μιὰ καρεγγί-τοζ, κατάντικρύ της, ὡς ποὺ νὰ τελειώσῃ. Δὲ βγῆ-κανε ὅμως οἱ θερμοκρασίες καλῆτερες, καὶ τάποτελέ-ματα κάπως τὰ ἴδια. Σημείωνε τὸ φύλλο ἀπὸ τίς δεκάξιν στίς εἰκοσιπέντε, 36°8—37°8, 36°9—37°6, 36°3—38°, 36°7—38°2, 37°7—38° (οἱ δυό μέ-ρες ὅπου βγῆκε ἡ κλωστή), 37°2—37°6, 37°—37°6, 37°—37°8, 37°—37°4, 36°4—37°2. Τίς εἰκοσιπέντε, παρασκεδῆ, καλῆτερεσε καθὼς βλέπουμε κατεβαίνοντας ἡ θερμοκρασία. Μὰ μεταξὺ δεκάξιν καὶ εἰκοσιπέντε, ἀκολουθήσανε κάμποσα σπουδαῖα καὶ πρέπει τώρα νὰ τὰ δηγηθοῦμε.

Ὁ κ. Κουφί, ἐδῶ κ' ἓνα μῆνα ποὺ ἐρχότανε, δὲν πρόσχε πολὺ μῆτε στὴ φύσκα μῆτε στίς ἄλλες φυσικὰς λειτουργίες. Τίς εἰκοσιπέντε τοῦ Ἀη Δημή-τρη παράγγειλε ἀλῆθεια. ἔτσι περαστικά, ἓνα πλύ-σιμο τοῦ κόλπου καὶ τῆς τῶκαμῃ ἡ Ἀννα. Τίς εἰ-κοσι τρεῖς τοῦ Σποριᾶ, ζύπνησε πάλαι ὁ γιατρός καὶ παράγγειλε πλύσιμο τῆς φύσκας μὲ πρωταργκόλι,